

Micropobles inútils

L'any 2000 va néixer i va morir el famós informe Roca, un informe que suggeria al Govern eliminar –segurament no s'hi utilitzava aquest verb– micropobles. Des de llavors, poc s'havia tornat a parlar de la desaparició de municipis fins que ara, esgrimint l'argument de la crisi econòmica, l'amenaça ha renascut.

Tant l'Associació de Micropobles de Catalunya com jo mateix, que en vaig ser president, hem intentat explicar que eliminar un cert nombre d'ajuntaments de pobles amb poca gent és, per definició, una forma demagògica de voler fer veure que s'estalvia. I una de les coses que més sorprèn d'alguns avaladors d'aquest "estalvi" –sovint gent d'alt prestigi acadèmic– és que, quan es molesten a escoltar els micropobles, s'adonen que efectivament, vista de prop, la cosa no és com sembla.

Efectivament, agafar un mapa del país i un llapis, eliminar pobles i sumar és una metodologia que pot induir a errors. Aquests errors solen tenir dues bases poc sòlides. La primera és que els estudis, les anàlisis i les propostes d'eliminació es fan des de despatxos de la capital. Pocs estudiosos es molesten a trepitjar el país si no és en cap de setmana i a parlar amb els electes municipals d'aquests pobles –segurament perquè els consideren poc proclius a sostenir debats teòrics i/o polítics–. En conseqüència, passa el mateix de sempre: que des de la capital s'adopten les posicions i mesures paternalistes que la resta del país haurà d'admetre i pair. La segona és creure que efectivament anul·lar un ajuntament d'un micropoble, o uns quants, és un estalvi. La realitat, en canvi, és ben diferent.

Per una banda hi ha l'informe que va encarregar la mateixa Associació de Micropobles de Catalunya a la Universitat de Lleida, en què es constata que aquests ajuntaments són els

TONI LLORET GRAU

BATLLE D'ARGENÇOLA (ANOIA)

proporcionalment menys endeutats del país. Per altra banda hi ha una obvietat: a la pràctica, eliminar un ajuntament d'aquests només significa estalviar-se el consum elèctric i la calefacció de l'edifici. Normalment, el poquíssim personal que hi treballa ho fa a temps parcial i sol ser compartit amb altres ajuntaments. Aquest personal hauria d'anar a reforçar l'ajuntament receptor de les persones del poble eliminat. Recordem, a més, que es pot eliminar un ajuntament, però no pas deportar les poques o moltes persones que visquin en aquell micropoble. Per tant, se'ls hauria de continuar prestant els mínims serveis bàsics –alguns obligats per llei– i invertint en el manteniment de les poques infraestructures amb què compten normalment.

Si s'espera que aquest suposat estalvi sigui una contribució substancial a la solució de la crisi, la suma, insisteixo, seria ridícula.

I malgrat això, encara n'hi ha que hi insisteixen tot esgrimint comparacions amb països com Dinamarca i Holanda, que, efectivament, han

Eliminant micropobles només estalviem el consum elèctric i de calefacció dels ajuntaments mentre perjudiquem la qualitat de vida dels ciutadans

fet aquest exercici d'eliminar ajuntaments/pobles. Ens hi comparem sense tenir presents les diferències culturals, geogràfiques i sobretot socioeconòmiques existents. Cal no oblidar, a més, que en aquesta qüestió estan en joc elements no menys importants per a la qualitat de vida de les persones, com ara la proximitat i el principi de subsidiarietat.

En algun moment els alts responsables polítics d'aquest país hauran d'entendre que els micropobles són alguna cosa més que el pati del darrere de les grans ciutats, i que el fet que hi visqui poca gent no vol dir que se'ls pugui governar amb despotisme il·lustrat. La poca gent que hi ha també sap pensar, sentir, parlar i escoltar i, per damunt de tot, és la gent del territori la que el coneix i sap millor que ningú què significa viure en una zona rural.

I és aquest precisament el doble debat que s'hauria de desenvolupar. Per una banda, cal encetar un nou exercici democràtic, però no pas en el sentit habitual de democràcia partidista –si fos així manarien els aparells dels partits, que és el que ja passa ara–. Cal parlar de democràcia en el sentit actitudinal del terme, és a dir, afavorint el respecte als criteris, opinions i discursos de les persones amb actituds pràctiques que permetin que aquests criteris, opinions i discursos tinguin transcendència real i no siguin víctimes d'un exercici paternalista més.

El segon debat, més pràctic però igualment decisiu, és el del significat que la ruralitat ha de tenir actualment i en el futur: la vida en i de les zones rurals, el desenvolupament, la igualtat d'oportunitats, les infraestructures, el valor de l'entorn, etc. Aquest debat, fet en el supòsit democràtic anterior, podria nodrir primer la ciutadania i després els partits polítics de les eines que ens han de permetre saber quin país hem de tenir.